

ЛЬВІВ
WWW.EXPRESS.UA

ЦІНА 1,98 грн.
№67 (5243)
24.06.2010 – 1.07.2010

...КОЛИ СЛОВО МАЄ ВАГУ!

Експрес

Кадровий провал Януковича

Серія гучних відставок свідчить, що всередині Партії регіонів точиться непомітна боротьба за впливи

Українці ще не встигли звикнути до міністрів та обласних керівників, як на зміну багатьом уже приходять інші.

Без публічних пояснень звільнили тернопільського та херсонського губернаторів — Ярослава Сухого та Анатолія Гриценка. Володимир Демішкан також уже не голова Вінницької обласної держадміністрації. Без пояснень перевели міністра з питань ЖКГ Олександра Попова на набагато нижчу рангом посаду — першого заступника голови КМДА.

Прокол стався із заступником міністра охорони навколошнього природного середовища. Прим'єр-міністр Микола Азаров сказав: “Повинні самокритично визнати, що сталася серйозна кадрова помилка”.

Відставка інших високопосадовців вже анонсована.

Виглядає на те, що призначений Зиновія Митника на посаду міністра охорони здоров’я та

ПОМСТА ТЕХТАЛОННОЇ МАФІЇ

Проти журналістів “Експресу”, які документально довели, що у країні процвітає незаконний продаж талонів технічного огляду, порушили... кримінальну справу!

Це сталося минулого тижня: нам зателефонував невідомий і повідомив, що проти журналіста відділу розслідувань газети “Експрес” порушено кримінальну справу. Журналіста звинувачують у тому, що він... купив підроблений талон технічного огляду автомобіля.

Це скідалося на поганій жарт щонайменше з двох причин. По-перше, мабуть, немає у Львові людини, яка б не пам’ятала численних прес-конференцій та інтервю

Фото УНДА

ПРОБЛЕМА

За синці — відповіси

Безпрецедентний випадок: чоловіка засудили до виправних робіт за те, що бив своїх дітей. Таке рішення ухвалив Яворівський районний суд на Львівщині. Як кажуть у міліції, чоловік, вочевидь, буде змушений протягом ста годин фарбувати паркани або допомагати у ремонті приміщень, що належать органам державної влади.

Як розповіла кореспондентові “Експресу” Людмила Лазинчук, її сусіди давно не можуть похвалитися спокійним життям. “Ми до того вже звикли, — каже жінка. — Адже у тій сім’ї і грошей мало, і роботи пристойної у батьків нема, самі злідні...”

За словами сусідів, того разу матір поїхала у село. А обоє дітей — хлопець і дівчина — залишилися з татом. Спершу чимось не догодив батькові син: він відмовився виконувати його вказівки, за що чоловік кілька разів ударив малого. Коли брата взялась боронити сестра, дісталось на горіхи і їй. Коли ж додому повернулася матір, то побачила своїх дітей із синцями на тілі...

Закінчення на стор. 2

СИТУАЦІЯ

Просять чи здирають?

Податкова почала протиправну кампанію дочасного збирання грошей із підприємців

...Сьогодні до мене зателефонували три директори фірм в одній і тій же справі: до них дзвонять податківці й змушують сплатити податок за третій квартал, хоча на

ТАЄМНА ІСТОРІЯ УКРАЇНЦІВ

В інтерв'ю “Експресу” автор нової праці “Історія українського народу” виклав сенсаційну концепцію докиївської України

“Давньоукраїнські міста Липсько, Дрезно, Пороги, Дубовиця...” — на столі перед журналістом та істориком Святославом Семенюком розгорнуті карта “Давня Україна-Русь (V — X ст.)” і понад 600-сторінкова книга “Історія українського народу”. “Як бачите, назви ці на мапі за-значені в дужках, — коментує автор цих праць. — Бо тепер міста називаються... Лейпциг, Дрезден, Прага, Бухарест!”

Історична концепція Святослава Семенюка шокує, його висновки викликають природну недовіру. “Не може бути! Доведіть!” — вимагаємо ми.

УКРАЇНЦІ... З 10 РОКУ ДО НАШОЇ ЕРИ

— На чим ґрунтуються ваша концепція? На яких матеріалах? Чому їх досі не зауважили інші фахівці?

— У моїй книзі зазначенено кількасот джерел — українських, польських, чеських, німецьких, російських. А щоб відшукати ці цеглини до будівлі новітньої концепції докиївської України, довелося вивчити тисячі першоджерел і досліджень істориків різних епох. Ця праця стала головною метою моого життя, на неї витрачено три десятиліття. Я поставив собі за ціль написати нарешті етнічну історію нашого народу — на противагу територіальній, котрою виплекані російською школою історики “заганяють” українців народжуватися ший-

▲ Фрагмент карти давньої України-Русі (V — X ст.).

“народження” української народності, саме тоді вона вийшла на історичну арену.

Чому саме ці “осі” наші прабатьки?

Це підтверджують і наступні згадки. Про “Карпатських оросів” (Carpathian Oros) згадує Птолемей у своїй “Географії”. Сполучення цих двох етнічних назв в одній є надзвичайно промовистим і свідчить про те, що це вже є не тільки загальна для цілого етносу, а конкретна назва одного з його найбільших племен, котра безпосередньо вказує на карпів як на давньоруське плем’я.

“А СЛОВЕНСКИЙ ЯЗЫК И РУССКИЙ ОДИН ЕСТЬ...”

століття, ще перед аварською навалою, історик Йордан згадує “словенів”, які живуть від Мурсіанського озера (Болотона) до Дністра”. Оскільки присутність українців у VI столітті на Дністрі вже доведена, то завдяки цьому повідомленню можна вважати доведеним проживання українців у той час і біля Болотона.

Не слід лишати поза уявою і свідчення Приска Понійського, котрий 448 року відвідав десь на території Угорщини столицю гунів, яка називалася Бич. Хоча він і не вживає назв “словени” чи “руси-ни”, але слова, які він згадує у своєму описі, — мед, тризна, жито, квас та інші — є суто українськими, отже, йдеться саме про українців.

трималася аж до XIX століття. Саме тоді наші перші інтелектуали в Києві поставили перед собою питання, яке зараз обговорюємо ми: “Звідки есть пошла земля Руська?”

На території Угорщини народилися не тільки наші старі етнічні назви, а й тривалий час, як мінімум до III століття, перебував давньоруський архетип, тобто точка, де формувалися і народжувалися усі давньоруські племена. Чи то за природних умов (архетип зазвичай переміщується у просторі й часі), чи то під тиском скіфів, сарматів та фракійців, але протягом III — V століть архетип перемістився спочатку на Пряшівщину, потім на протилежний бік Карпат, у район Дунайця та Іголомлі, а ще пізніше — Во-

мірою мають різну ментальність, як мінімум — “прозаїдні” і “просідні”?

І цьому теж є історичне пояснення. Причому його не можна при-мітивно обмежувати перебуванням українських земель у складі різних імперій після занепаду Київської і Галицько-Волинської держав.

Якщо завершальним етапом еволюції індоєвропейського архетипу було утворення слов’янства, то кінцевим результатом існування самого слов’янського архетипу було виникнення українства, генетичне ядро якого, поза уся-

“На території Угорщини тривалий час була точка, де формувалися і

Угорської Русі. Справа дійшла навіть до конфлікту. На думку Томашівського, Грушевський допустив наукове недбалство: зафіксувавши факт проживання русинів на Семигородщині, в Угорщині та Словаччині аж до річки Ваг, полішив цю тему на призволяще. Понад те, аби виправдати це недбалство, усупереч Нестору пішов на історичну фальсифікацію, заявивши на увесь світ, що білі хорвати не є русинами і включені до переліку руських племен “помилково”.

У результаті, його нібіто фундаментальна “Історія України-Русі” майже проігнорувала двотисячолітню історію Західної Русі, і ми досі майже нічого не знаємо про історію нашого етносу до часів Аскольда і Діра. Не розуміємо, чому всі основні процеси, на думку істориків, відбувалися нібіто над Дніпром, а на-томістій епіцентром українства й українського духу чомусь є не схід, а український захід.

Насправді й у часи Грушевського вже було досить фактичного матеріалу, який буде висвітлено нижче, щоб дослідити еволюцію західного вектора розвитку українства й остаточно поставити краплю щодо давньоруського походження племен біліх хорватів, а після відкриття та дослідження праৎко-корчаківської, або праৎко-зарубинецької культури, будь-який інший погляд на цю проблему є не тільки архайчним, а просто анти-

російською школою історики "заганяють" українців народжуватися щойно в часи Київської Русі.

Факти і джерела, на яких опираюся, не є відкритими в якихось досі засекречених архівах. Вони й раніше були доступні історикам. Однак їх або повністю ігнорували, або загдували, свідомо завуальовуючи, ставлячи на другий-третій-четвертий план. Так чинили і російські історики, і східноукраїнські.

— Отже, кого слід вважати праукраїнцями?

У 10 році до нашої ери римські джерела вперше згадують про загадкових осів (Osovie), яких десь на півночі від Середнього Дунаю підкорив римський консул Марк Візіній. Конкретніші відомості подає про них Тацит (55 — 120 рр.) у своїй "Германії". І хоча він писав, що осі не є германцями, ледь не до наших днів історики вважали їх якщо не германцями, то іллірійцями, аж допоки 1920 року німецький історик Ріттерлінг спростував цю хибну версію. Він довів, що це могли бути тільки слов'яни, оскільки римляни потім використовували їх у боротьбі з германськими племенами.

Ці осі жили на сході від германців, які концентрувалися в той час на заході сучасної Словаччини, тому германці їх називали їх "остами", тобто "східним народом", або "східняками". У римлян "ости" трансформувалися в "осів", які, власне, і потрапили на сторінки історії. Отже, саме 10-рік до нашої ери слід вважати своєрідною датою

ЯЗЫК И РУСКИЙ ОДИН ЕСТЬ...

— Що було далі?

— Усі подальші трансформації цієї назви передкоють нас, що нею сучасники називали племена, які згодом почали називатися хорватами (карпи — Карпати — горвати — хорвати). Відомо, що саме карпи, а не фракійці витіснили римлян із Дакії, і вражений їх військовим талантом імператор Галерій у 312 році оселив

— є супо українськими, отже, йдеється саме про українців.

Ну і, звичайно, літописець Нестор: "А Словенський язык љ Рускыи один есть...", "А первое быша Словени аще љ Поляне звахуся", "Первое быша Словени, а ныне зовомая Русь".

Українська історіографія просто... проігнорувала факт існування нашої найдавнішої етнічної назви "словени". І саме тому в історії українства від VII ст. до н.е. та ледь не до 882-го існує величезне провалля. Протягом XI — XVIII століть абсолютно панівною в середовищі українців була назва "руси", або "русини", її чергова заміна — на українців — відбулася у XIX столітті під тиском принизливих для нашої національної гідності обставин трансформації цієї назви на "малоросі". Ця подія взагалі "перетворила" нас на одну з наймолодших народностей світу, хоча належимо до найстарших.

До речі, уже передчуваючи що дуже недобре для українства, Аркас та Грушевський цілком свідомо назвали свої фундаментальні праці "Історія України-Русі". І це одна з основних причин того, що в СРСР вони були заборонені.

— Але ж, крім білых хорватів, її інші племена називали русинами...

— Звичайно. Одночасно з остаточним закріпленням за білими хорватами цієї назви русинами почали називатися і поляни, волиняни, дулуби, дреговичі, сіверяни та усі інші руські племена. Ця спільна для Карпатської, Київської і Галицької Русі назва про-

протягом більше 1000 років від Карпат, у район Дунайця та Іголомлі, а пізніше — Волині.

Археологія цього періоду також засвідчує, що працівська культура з території Словаччини та Угорщини поширилася на Прикарпаття і поступово трансформувалася в культуру карпатських курганів і так звану пшеворську. Оскільки кераміка прикарпатських городищ має аналоги лише в Україні, гідроніми і топоніми на схід від Вісли є руські, отже, на території усього Прикарпаття жили тільки руські племена. У наш час археологи зафіксували концентрацію величезної кількості населення у галицькому Стільську, який тоді був більшим за Париж.

УКРАЇНСЬКИЙ АРХЕТИП — У ГАЛИЧИНІ ТА НА ВОЛИНІ

— А в якому регіоні нині "розташувався" архетип українця?

— У X — XI століттях еволюція слов'янського (і разом із ним давньоруського) архетипу з регіону Букових гір, Пряшівщини та Іголомлі завершилася тим, що він опинився на території Галичини (Стільсько) та Волині (Червенські міста). Саме тому, вочевидь, навіть у наш час саме Галичина і Волинь (а не Наддніпрянщина, которую традиційна історіографія визнає "серцем України") є найбільш національно активними, найбільш "затятими" у відстоюванні українства регіонами.

— Але різні регіони України не просто "активні" і "пасивні", вони значною

була точка, де формувалися і народжувалися усі давньоруські племена".

ким сумнівом, становлять білі хорвати (Велика Хорватія) і волиняни (Червенські міста). Іншими словами, саме український етнос є стовбурним етносом як слов'ян, так і індоєвропейців, і тільки йому притаманний феномен розвитку як у східному, так і західному напрямках одночасно.

— Он як!

— Якщо навіть тепер поділ українців на західних і східних заводить учених та політологів у глухий кут, а в європейців ця "своєрідність" уже сприймається як "ненормальності" і викликає неприховане роздратування, то для XIX століття такий стан речей був узагалі незрозумілим. Навіть такий досвідчений історик, як Грушевський, не зміг усвідомити природу цього феномену, відмовившися від стереотипу, що українці є східними слов'янами, а тому пішов найлегшим шляхом і відмовив білим хорватам у їх належності до давньоруських племен, хоча у відповідних розділах своєї фундаментальної "Історії України-Русі", про які вже йшлося, навів численні факти присутності русинів не тільки в Польщі, а й у Словаччині на річці Ваг, Семигородчині та Угорській Русі.

Проти такого трактування української історії виступили деякі вчені Західної України на чолі з Томашівським. Аргументи його базувалися на результатах вивчення історії

будь якими методами, що проблему є не тільки археологічним, а просто антинауковим.

— Чому?

— Археологи відзначають дивовижну ідентичність пам'яток цієї матеріальної культури VII — IX століття на всьому величезному просторі від Вітязів до Дніпра і від Дунаю до середньої течії Вісли. Під житлом тут використовували типові руські напівземлянки з вогнищем у кутку, однаковий ліпний посуд, предмети вживання та ремесла, тобто все свідчить про те, що ця культура належала одному етносу (поселення Прага, Рипнів, Корчаки, Тетерівка, Зелений Гай, Злотники, Мацькувка, Нова Гута, Бжезно, Беховіце).

Як показали дослідження, корені цієї культури сягають працівської культури перших століть нашої ери, яка локалізувалася у північно-східній Словаччині, а потім перемістилася на територію Прикарпаття. Отже, висхідною точкою великого розселення давньоруських племен не тільки на схід, а й на захід була територія Словаччини і Прикарпаття, де, власне, і містився в той час давньоруський архетип.

Таким чином карта поширення працівсько-корчаківсько-зарубинецької культури є водночас найповнішою картою розселення давньоруських племен протягом VII — IX століття. Тоді ця територія включала на теренах Польщі не тільки Лемківщину, Надсяння, Холмщину і Підляшшя, а й східну частину сучасного Мазовща, Малу Польщу і Сілезію.

■ Закінчення на стор. 14

— А може, тут ідеється про інших слов'ян?

— Ні. У середині VI

ТАЄМНА ІСТОРІЯ УКРАЇНЦІВ

■ Закінчення. Початок на стор. 4

РУСЬ УГОРСЬКА, ЧЕСЬКА, ПОЛЬСЬКА, РУМУНСЬКА...

— А де ще на Заході “гутяля” праукраїнці впровадж століття перед формуванням Київської Русі?

У Словаччині це була не тільки територія сучасної Пряшівщини, а ледь не вся ця країна, за винятком її найбільш західного регіону, де тоді проживали морав'яни (чехи). У Моравії — так звана Волоська Моравія та Опавська Сілезія. У Чехії — уся південна та північно-східна частина Богемії. У Румунії — Семигороддя, Молдова і навіть Волошина, хоча слід мати на увазі, що пам'ятки працької культури (Костиш, Ботошани, Іпешт, Кіндешт, Чурел) тут мали своєрідний характер, тому деякі дослідники навіть виділяють їх в окрему культуру, але жодного сумніву в її давньоруському походженні немає.

В Угорщині це була не лише та угорська Русь, яка традиційно локалізується над Тисою, а й усе Середнє Подунав'я, причому і його лівобережна частина в районі Вишгородського Й. Комарна, і частково територія Паннонії — трикутник, який утворюється Тисою в місці її впадання в Дунай із центром в Орошхазі. А також увесь гірський масив від Вишгородського до Тисафюреда на півночі Угорщини, включно з Буковими горами,

Однак до західних українців належать не тільки вони, а й дулуби, бужани і частково ті волиняни, які в Х столітті мали свій центр у районі Червенських міст та заселяли тоді всю територію від Вісли до Волині. Іншими словами, генетичне ядро українства становлять саме волиняни, оскільки з усіх племен, котрі склали основу українського народу, лише вони розвивалися одночасно на захід і схід, тобто мають найбільший генетичний потенціал й усі ознаки етнічного стовбура нашої нації.

РИМОМ ПРАВИВ РУСИН

— Нинішні українці мають репутацію мирної нації. А якими були їхні прабатьки?

— “Мирність” чи “немирність” визначається не лише “характером” народу, а й конкретними історичними обставинами. Починаючи з добре всім знаних київських часів, українцям не раз доводилося воювати, і вони завжди мали в Єв-

“Про “Карпатських оросів” згадує Птолемей у своїй “Географії”.

ропі репутацію добрих вояків. Так було і в тисячолітті перед появою Києва. Інакше наші предки не змогли б колонізувати такі величезні простори й довго утримуватись на них.

Традиційним у середовищі давнього українства було й найманство, при-

імператора Ромула Августа. Князь Одоакр правив у Римі 14 літ, аж поки в 493 році не загинув від руки Теодоріка, який на руїнах цієї імперії заснував Остготське королівство.

— А які є докази, що саме давній українець правив Римською імперією? Знаю, чимало істориків вважає інакше...

— Важко повірити, але пам'ять про нього в українському середовищі притомалася аж до XVII століття, коли Богдан Хмельницький у своїх універсалах до українського народу 1648 року закликав “іти слідами свого славного предка Одоакра, який 14 літ володів Римом...”

— Але ж його русинська приналежність могла бути і легендою!

— Найкращим підтвердженням існування Одоакра і його приналежності до українського народу є плита з латинським написом, яку знайшли в катакомбах перших християн під Зальцбургом. Вона повідомляє про те, що: “Року Божого 477 Одоакер, король русинів... лютуючи проти церкви Бога, блаженного Максима, разом з його 50 товаришами, що в тій печері ховалися, з огляду на їхню віру замордували, зі скелі кинули, а провінцію Нохіків шаблею і вогнем знищили”.

Так, на жаль, часи були жорстокі, а українці на той час ще не були християнами...

Попри пряму вказівку про нього як про руського князя, лише на підставі свідчень про попередню службу Одоакра разом із

їх перемогою над Римом у Дакії наприкінці III століття).

У книзі є відомості про участь русинів у походах Аларіха та Аттіли на Рим, подається ретельний аналіз слів, які вживали “варвари” після захоплення цієї імперської столиці (вітер, зима, бой, труба, баба, гора, птах, звати, пити, писати, стати, хтіти), руське походження яких є зрозумілим навіть нефілологу.

Найбільше інформації “Історіографія” містить про межі давнього розселення руських племен: “Цей народ заволодів Моравією, Сілезією, Чехією, Польщею і навіть прийшов до Італії”. Автор підтверджує це наявністю численних руських назв населених пунктів у Саксонії, Лагуні (стара назва Женевського озера), а також біля Відня (наприклад, Файстріц, назва якого походить від руської Бистриці).

РУСЬ ХРЕСТИЛАСЬ НЕ В ДНІПРІ

— Чи мали русини на Заході інших знаменитих для свого часу правителів?

— Так, мали. Українська історіографія, наслідуючи російську, була і досі лишається засиленою на Придніпров'ї, часом (особливо щодо періоду III — VII століття) просто висмоктуючи з пальця те, чого тут ніколи не було й бути не могло, бо основні події давньоруської історії відбувалися тоді не на сході, а на заході, на території Угорщини, Словаччини, Румунії та Закарпаття.

та Мораві подалися чехи (морав'яни), котрі захопили Швабію, а в Баварії дійшли навіть до річки Манн. Серби зайняли Саксонію (ще в XII столітті їхній князь Яшка володів Бранденбургом та землями навколо сучасного Берліна). Протягом VII — VIII століття слов'яни дійшли до лінії Нюрнберг — Гамбург, і їхній наступ зупинив Карл Великий аж 800 року.

VII і VIII століття стали зоряним часом також і для руських племен. Саме тоді вони перейшли через Руську Поляну і з'явилися на Волошині, де заснували ледь не всі теперішні міста. Руські назви цих міст (Білгород, Красна, Бистриця, Лугош, Крайова, Брашов) прямо вказували на те, що вони засновані русинами і що саме вони становили тоді тут етнічну більшість.

— Шо ви знаєте про історію появи на Русі християнства?

— Прямим нащадком згаданого вже мною Самослава був також і князь Прибина (він помер у 861 році), який правив тоді в Нетрях (Нітрі). Після смерті Самослава авари знову захопили більшу частину Угорщини, тож русини змушені були відступити у важкодоступні ліси (нетрі) на півночі, і саме тоді Нітра стала центром одного з 4 найбільших хорватських князівств.

Так-от, Нітра і її князь Прибина вперше згадується в хроніках 828 року, коли зальцбурзький архиєпископ Аделрам освятив тут першу на Русі християнську церкву.

...

вони походили з Угорщини, точніше — із Тихан, оскільки там був руський печерний монастир. Єфрем і Мойсей не тільки привезли Руський літопис і перші літургійні книги, а й стали першими в Києві печерськими подвижниками.

ПИШАЄМОСЯ НАДУМАНИМ, ІГНОРУЄМО СЛАВНЕ

— Чому у своєму дослідженні ви приділили особливу увагу історії давніх українців поза межами сучасної України?

— У своїй книзі я доводжу походження нинішніх українців від русинів, котрі з'явилися за тисячу років до Київської Русі. Не за принципом “хто колись пройшов по нинішній території України, той нам і предок”. Ми, українці, дуже пишемося трипільською або скіфською культурами, античним Херсонесом, тим, до чого не мали жодного стосунку. Забиваючи або й просто ганебно не знаючи того, до чого справді доклали своїх рук. А тим часом наші предки заснували не тільки Прагу, Москву, Братиславу, Вільно та Krakів, а й східну частину угорської столиці, яка називається Пешт.

Факти свідчать про народження давньоукраїнського етносу на території нинішньої Угорщини, коли угорців там і близько не було. А якщо етнос наш потім мігрував, то дослідники зобов'язані “мігрувати” його слідами всюди, а не випадати в кордони сучас-

в Орошхай. А також уесь гірський масив від Вишгорода до Тисафюреда на півночі Угорщини, включно з Буковими горами, звідки, власне, і "пішла земля Руська".

Отже, є підстави говорити не тільки про угорську Русь, а й про Русь польську, чеську та румунську, хоча остання аж до XIX століття, як, до речі, і Словаччина, також входила в поняття "угорська Русь".

— Руську колонізацію Заходу проводили тільки білі хорвати?

— Безумовно, найбільшим давньоруським плем'ям, яке займало ледь не всю цю землю на території сучасних Чехії, Словаччини, Польщі, Угорщини і частково Румунії, були білі хорвати. І недарма всі дослідники концептують свою увагу саме на них.

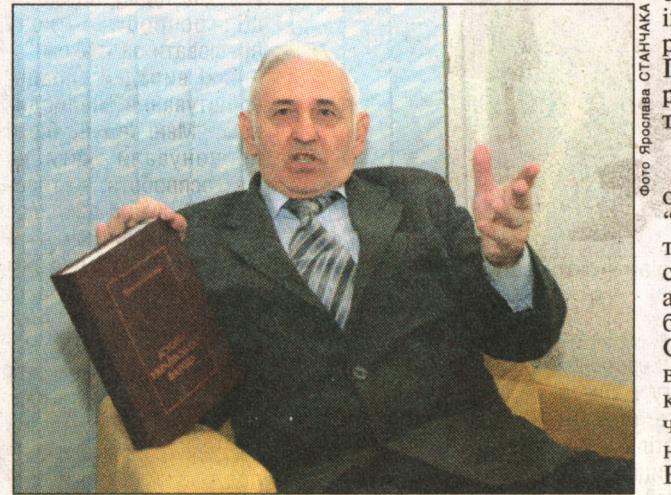

Фото Ярослава СТАНЧАКА

ДОВІДКА "ЕКСПРЕСУ"

Святослав Семенюк, 65 років, історик. Директор Інституту західних українських етнічних земель фонду "Україна-Русь". Багато літ досліджує історію втрачених українських земель за західним кордоном. Попередня книга на цю тему — "Українські історичні землі на Заході (Польща, Словаччина)". "Історію українського народу" вважає найважливішою свою працею, роботі над якою віддав 30 років.

довго утримуватись на них.

Традиційним у середовищі давнього українства було й найманство, причому як на користь Візантії, так і на користь Риму. Хоча про цей факт нашої історії також намагаються не згадувати, але саме завдяки найманству перший відомий нам історичний руський князь Одоакр став останнім імператором величезної Римської імперії.

— Розкажіть про нього докладно.

— Про Одоакра відомо лише те, що в 476 році він прибув із Норіка до Італії, став найманцем в імперській армії і підняв повстання з вимогою роздачі всім легіонерам земель. 479 року русини з території Норіка (Паннонії) на його заклик здійснили похід на Італію і біля Равенни розбили

Попри пряму вказівку про нього як про руського князя, лише на підставі свідчень про попередню службу Одоакра разом із германцями найманцем у візантійського імператора та з огляду на його неслов'янське ім'я досі більшість західних істориків воліє вважати його німцем. Так, ніби слов'яни не могли найнятися на службу Константинополю чи Риму.

Безумовно, Одоакр — це не його власне ім'я, а латинізована або германізована версія руського Отка (один із наших наступних князів тут також мав руське ім'я Гасило, але в історії зосталася лише його германізована версія — Коцель). Тому погодиться із вибриком (укорте) "норманської теорії" ми аж ніяк не можемо, бо і до, і після смерті князя є багато інших вказівок на те, що русини проживали тоді в Паннонії і цілком могли робити набіги на територію сучасної Австрії.

— Могли чи робили?

— Робили. Наприклад, ось що сказано в книзі "Історіографія про славу та поширення народу слов'янського" 1601 року авторства Орбіні, який був архимандритом на Сицилії. Він у своїй праці використав не тільки рукописи та книги, більша частина яких нині втрачена, а й матеріали з архіву Ватикану. Історія слов'ян Орбіні починає з часів імператора Веспасіяна (Іст. н.е.), коли "цей народ довго воював проти Риму, а Цесарів Римських зробив данниками, чого не добивався жодний інший народ" (певно, тут він має на увазі боротьбу карпів за незалежність та

торії відбувалися тоді не на сході, а на заході, на території Угорщини, Словаччини, Румунії та Закарпаття).

Зокрема німецькі джерела детально перепорівдають історію боротьби з аварами дулібського князя Добренти (у німецькій версії — Даурентія). Прикметно, що їх відомості стосуються району угорського нині озера Балатон. На сторінки хронік цей Добренти потрапив як єдиний князь, що намагався чинити спротив аварам, які 570 року з'явилися на території Паннонії.

Русини-українці тоді не скорилися долі, й згодом саме в боротьбі з аварами виникла перша давньоруська держава (Київська була другою), кордони якої простягнулися від чеських Кедан та Краківця і ледь не до самого Дніпра. Її очолив князь білих хорватів Самослав (Само). А 623 року союзу руських племен уперше в історії вдалося віщент розбити аварів. Ця держава стала такою сильною, що певний час давала собі раду не тільки з аварами, а й з франками, принаймні відомо, що франкському королю Дагоберту тоді не вдалося завоювати Паннонію.

Перемогами Самослава скористалися не тільки русини, а й ледь не увесь слов'янський світ, за винятком хіба що поляків і поморських слов'ян!

— Як саме?

— Завдяки розгрому аварів у 623 році переселилися на південь балканські хорвати. Після битви під Унгостом ускід за франками, які відступали, на захід із Вагу

ються в Хроніка 828 року, коли зальцбурзький архієпископ Аделрам освятив тут першу на Русі християнську церкву.

Тодішній князь Прибина третій після Одоакра і Добренти, на якого іноземні джерела вказують як на руського. Історично заслугою Прибини є те, що саме він став ініціатором хрещення Русі, але оскільки хрест він прийняв із рук Риму, то для московських, а за ними й українських істориків ім'я Прибини ста-

єтнос наш потім мігрував, то дослідники зобов'язані "мігрувати" його слідами всюди, а не впіратися в кордони сучасної держави, створеної тисячоліттями пізніше.

— А чи коректно взагалі вважати тодішніх людей давніми українцями?

— Так, сучасні нації сформувалися у XVIII — XX століттях. Я не зводжу поняття "українство" до поняття "український народ". Український народ є лише завершальним етапом розвитку українства. Однак генетичне дерево не слід сприймати лише як стовбур із верхівкою, оскільки тоді картина буде не зовсім повною і далекою від естетики. В усій своїй красі це генетичне дерево постане тільки тоді, коли буде його найбільш повний і загальний вид, а не лише окремі частини.

Ось чому поняття "Давня Русь" має включати не лише поняття "Київська Русь", а й новгородську, польську, чеську, угорську. І, відповідно, український (руський) етнос не повинен зводитися лише до полян, сіверян, деревлян, волинян, уличів і тиверців, а має охоплювати увесь спектр давньоруських племен, включно з білими хорватами, дулібами, бужанами, в'яничами, радимичами та новгородськими словенами.

Якщо ми цього не усвідомимо й зосередимося лише на одному відгалуженні на сході, то в нас не тільки заберуть назгу всього етнічного дерева, а й підріжуть стовбур ледь не до пня і на цьому пні влаштують дикі азійські танці.

Андрій ГАНУС

ло табу. В Нітранському князівстві після його залишилася тільки одна церква, натомість у Блатненському археологи вже розкопали 6 храмів, з яких один (у Кестхелах) був кафедральним. Тож правильно початком хрещення Русі слід вважати не 988 рік, а 869-й — рік заснування Паннонського єпископства на землях, заселених русинами-українцями. Хрестення Русі не було одномоментним явищем, а тривало цілій історичний період, і саме із Західної Русі прийшли на Дніпро віра, церковна літургія церковнослов'янською мовою, пісенność, музика, літописання.

Відомо, що 988 року Володимир Великий запросив до Києва "вчителів словенської грамоти" — Єфрема Угрина, Мойсея Угрина, Георгія Угрина. Те, що в Києві їх називали угринами, означає не те, що вони були угорцями, а тільки те, що